



Kunnskapsdepartementet  
Postboks 8119 Dep  
0032 Oslo

**Deres ref.:**  
17/1887-

**Vår ref.:**  
2017/utdhøring/besø

**Dato:**  
15.mai 2017

## Høringssvar – Fagbrev på jobb

YS er positive til forslag som kan bidra til at det blir et godt samsvar mellom utdanningsmodeller og samfunns- og arbeidsliv, som åpner for at flere voksne får muligheten til å ta fagbrev, som bidrar til økt fleksibilitet, og som samtidig tar utgangspunkt i å opprettholde kravet til kompetanse i utdanningen. Vi oppfatter at dette forslaget har slike intensjoner, og er enige i høringens formulering under “5. Departementets forslag”.

### 5.1 Bør ordningen gjelde alle fag

YS støtter forslaget om at ordningen lovfestes, men er mer usikre på behovet for å bruke forskrift for å begrense ordningen. Vi mener generelt at lov- og regelverk skal være mest mulig enhetlig for ikke å skape unødige og uønskede skillelinjer mellom de ulike utdanningsprogrammene. Hvis lovendringen blir vedtatt vil dette være en lov som åpner opp for en ny mulighet, og ikke en lov som pålegger noe nytt eller avgrensar allerede eksisterende ordninger.

YS er kjent med at enkelte bransjer har signalisert at “fagbrev på jobb” ikke er ønskelig i deres bransje, noe vi respekterer. Vi ser likevel ikke behovet for at det skal nedfelles i forskrift. De ulike bransjene og fagutdanningene er forskjellige når det gjelder omfang av ufaglært arbeidskraft og behov for å formalisere kompetanse blant de ansatte. I utdanningsåret 2015-2016 var andelen som tok fagbrev gjennom praksiskandidatordningen 2,7 % samlet for alle fagbrevene innen elektrofag. Til sammenlikning var andelen for bygg- og anlegg 22,3 % og for helse- og oppvekst 37,1 %.

Når enkelte bransjer ikke vil ha behov for en ny vei fram til fagbrev, og de heller ikke blir pålagt å benytte seg av hele handlingsrommet lovverket legger opp til, ser vi ikke behovet for å forskriftsfeste en begrensning. Selv om det for enkelte bransjer i dag ikke er aktuelt eller ønskelig å benytte seg av dette, kan dette endre seg. Det vil da være mer tungvint å endre en forskrift enn kun å benytte seg av en mulighet som ligger der.

Oppsummert betyr dette at vi under “7. Forslag til ny lovtekst” ønsker å stryke “...i utvalde fag...” i departementets forslag.

Besøksadresse:

Lakkegata 23

Postadresse:

Postboks 9232

Grønland

0134 Oslo

Org. nr.:

971 454 431

Telefon:

21 01 36 00



### 5.2 Krav til og beregning av allsidig praksis

YS støtter synspunktet om at det bør være krav om minimum 1 års praksis før en kan benytte seg av denne ordningen og det tegnes kontrakt. Det er viktig at en treffer målgruppen av ufaglærte som jobber deltid.

Vi synes imidlertid ikke det nødvendigvis trenger å være et krav om at vedkommende er i arbeid, fordi det kan være situasjoner som da vil begrense enkeltes muligheter til å ta fagbrev. Det bør være mulig å ta fagbrev på denne måten også for mennesker som på det gitte tidspunkt går på ordninger i NAV hvis NAV kan bidra med å skaffe en arbeidsplass som er villig til å inngå en opplæringskontrakt fram til fagbrev.

Det er uansett viktig med en god individuell opplæringsplan som tydelig viser virksomhetens og fylkeskommunens ansvar for at kandidaten skal kunne kvalifisere seg for å bestå fagprøven.

### 5.3 Vurdering av oppnådd kompetanse

YS har i alle sammenhenger vært tydelige på at faglig nivå og kompetansekrav ikke skal reduseres, men at det finnes flere veier fram til samme mål. Vi er derfor glade for at departementet er tydelige på at kandidatene skal vurderes etter de samme læreplaner og at den avsluttende vurderingen skal være fag- eller svenneprøve.

YS mener det er et godt forslag å legge kravene på samme nivå som for praksiskandidatene når det gjelder fellesfagene, siden det dreier seg om voksne. Det kan imidlertid vurderes å stille krav om 5 års generell arbeidspraksis (betalt og ubetalt) der praksiskandidatene i dag har krav om 5 års allsidig arbeidspraksis knyttet til faget. Da opprettholder en det opprinnelige argumentet for fritak om at generell dannelse ervervet gjennom 5 års deltakelse i arbeidslivet er likeverdig med fellesfagene.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det skal fastsettes krav til opplæring i grunnleggende ferdigheter. Hvis spørsmålet dreier seg om krav til opplæring, er vårt svar nei. Hvis spørsmålet derimot er om det skal stilles krav til kompetanse, er vårt svar ja. YS er av den oppfatning at alle som tar fagbrev skal ha tilstrekkelig grunnleggende ferdigheter både til å ta den tverrfaglige prøven, og til å fungere godt som fagarbeider i arbeidslivet.

Prinsipielt mener YS at det ikke skal være nødvendig å vurdere samme kompetanse flere ganger. En realkompetansevurdering burde etter vårt syn hatt samme status som andre vurderingsformer. Opplæringsloven er dessverre slik i dag at sluttkompetanse ikke kan realkompetansevurderes og sidestilles med karakter og/eller bestått på vitnemål eller fagbrev. Så lenge vi ikke har greid å bygge opp et system for realkompetansevurdering som har samme tillit som karakterer i standpunkt, til eksamen, eller til fagprøven, mener vi det er riktig å ha samme vurderingsform som praksiskandidatordningen, altså sentralt gitt eksamen med utgangspunkt i læreplanen på Vg3 samt praktisk fag-/svenneprøve.

#### 5.4 Tilskudd

YS mener at bedrifter som skal være opplæringsbedrift for fagbrev på jobb bør godkjennes etter samme kriterier som lærebedrifter. Vi deler også departementets oppfatning om at bedriften skal ha tilskudd som tar utgangspunkt i Basistilskudd II.

#### 8. Navn på ordningen

Departementet har foreslått at lovteksten som skal regulere "Fagbrev på jobb" skal legges som en utvidelse av lovteksten til praksiskandidatordningen, § 3-5. Det synes vi er et fornuftig valg. Det legges videre opp til at ordningen skal ha fritak for fellesfagene, og samme krav til sentralgitt eksamen og fag-/svenneprøve. Det som da vil skille "Fagbrev på jobb" fra praksiskandidatordningen, er kravet om "5 års allsidig praksis" for praksiskandidatordningen og "allsidig praksis i faget og opplæring i tilknytning til praksis i et arbeidsforhold" for den nye ordningen. YS anser den foreslått ordningen mer som en tilpasning og modernisering av gjeldende praksiskandidatordning, enn en ny, selvstendig ordning. Foreslått tillegg i loven kan ses på som en presisering av gjeldende tekst: "...kan i særlege tilfelle godkjenne kortare praksis." YS sitt forslag er derfor at det ikke lages noe nytt navn på denne ordningen, men at det er å forstå som praksiskandidatordningen.

Med vennlig hilsen  
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - YS



Bente Sjøgaard  
Seniorrådgiver  
Fagansvarlig utdanning og kompetanse